

**Unti Mária, Csallóköz földrajzi nevei. Dunaszerdahelyi járás.
Dunaszerdahely, 2002. 238 lap.**

2. ALISTÁL

A Dunaszerdahelytől Komárom felé vezető főút mentén fekszik. Alistál, Felistál és Tönye egyesítésével jött létre 1940-ben. Területe 3000 ha, lakóinak száma 1958.

Alistál nevének okleveles előfordulása: 1254-55: Staul, 1260: Alistal, 1347: Staul-Inferor (Alsó-Staul), 1786: Allischtal, 1796-tól Alistál. Nevét többen onnan származtatják, hogy hajdan itt lehettek a királyi istállók.

Ósi katolikus falu. Védőszentje Toursi Szent Márton püspök. A templom eredetileg a 15. századból való. A 16. században, a reformáció kezdetén Alistál lakossága a református hitre tért át.

A zsidó hitközség a faluban valószínűleg a XIV. század elején, 1320 körül alakult. Alapítói nyugatról származtak ide. 1929-ben 69 családban 259 lelket számlált. Gazdálkodók, kereskedők és iparosok voltak, önálló elemi iskolájuk volt.

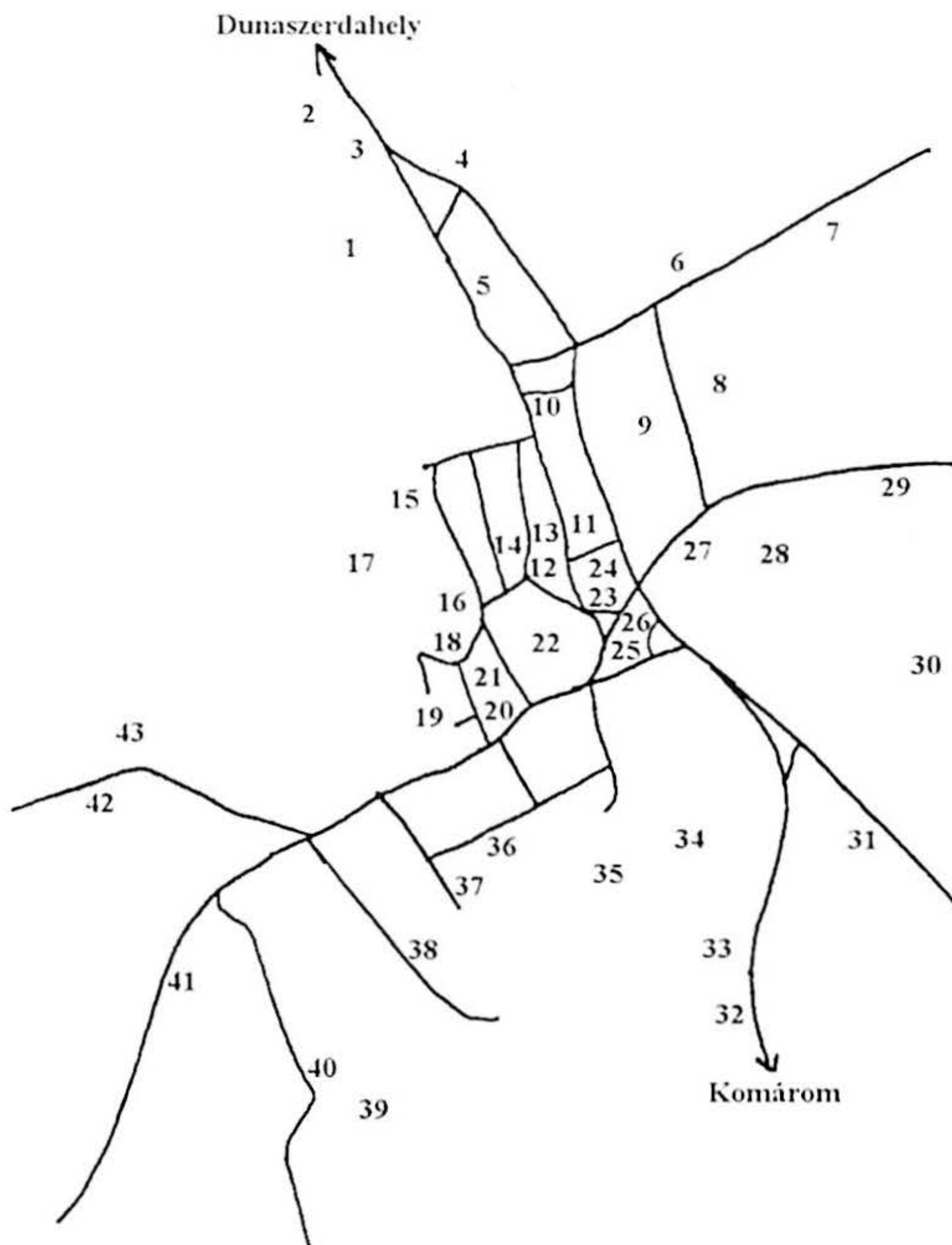
Felistál 1291: Faliztar, 1463: Felystal, 1553: Felistál.

Tönye községet 1261-től említik Thon és Thungs néven, 1254-55: Tuuna, 1381: Tinye néven szerepel. Volt egy ősi temploma, amelyet a Pázmány-féle jegyzék is említ. Ma semmi nyoma sincs.

A belterület nevei: 1. *Felistál* – falurész – 1940-től tartozik Alistálhoz, 2. *Hani lapos* - felistáli falurész – tőzeget bányásztak itt, 3. *Hani-híd*, 4. *Filistai temető* (Felistáli), 5. *Kis út*, 6. *Állomási út* - a vasúthoz vezető út. A vasút elkerüli a falut, 7. *Téglaigető* - már megszűnt, 8. *Szurokgyár* – mórteglát égettek benne, 9. *Alistáli temető*, 10. *Kis-Filista*, 11. *Egészségház*, 12. *Zsidó temető*, 13. *Geleszta utca* – alakjáról, 14. *Csillag utca* – névről, 15. *A falu alapításának emlékműve* - Alistál és Tönye határában áll. 1992-ben állították fel Ferdics Gábor alkotását, amely a három falu egyesítését jelképezi, 16.

Alistál

Emlékmű – az I. és II. vh-ban elesettek emlékére. 1994-ben állították fel Nagy János szobrász alkotását, 17. *Tőnye* - falurész – 1940-től tartozik Alistálhoz, 18. *Zsidó templom* – már nincs meg, 19. *Katolikus templom* – Szent Mártonról elnevezve, 20. *Szentháromság* – szoborfülkés képoszlop, 21. *Református templom*, 22. *Bika rít* – ma park játszótérrel, 23. *Két tó köze*, 24. *Posta*, 25. *Tó*, 26. *Tósvári házak*, 27. *Határi út*, 28. *Hosszú fajta*, 29. *Fajtai út*, 30. *Bujdos* – JRD telep, szövetkezeti központ, 31. *Ekecsi út*, 32. *Országút* (Pozsony-Komárom), 33. *Kanális-híd*, 34. *Széles lapos*, 35. *Alistál* - falurész, 36. *Pelenka utca* – új utca, 37. *Lícium utca*, 38. *Hidvígi sor*, 39. *Karáb-pusztta*, 40. *Karábi út*, 41. *Fő utca*, 42. *Padányi út*, 43. *Kereszt* – útmenti kökereszt.

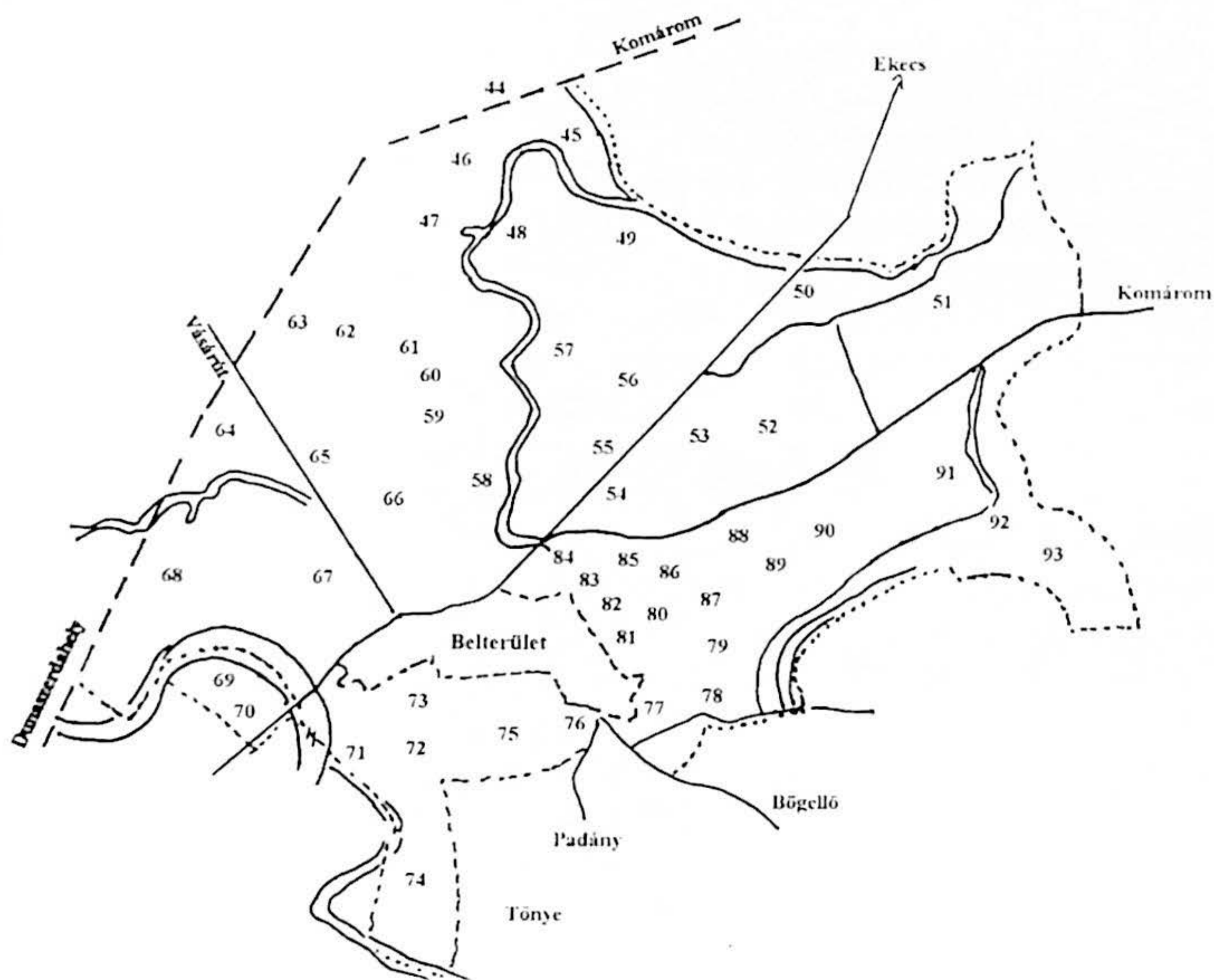

A külterület nevei: 44. *Vasút* - Dunaszerdahely–Komárom útvonal, 45. *Bödehana* - mocsaras, nádas „han” volt, madarak, csíkok élőhelye, 46. *Ígőtelek* (égő-) - kavicsos, minden kiégett benne, 47. *Kerektó* - szántó,

Alistál

48. Legelő, 49. Káposztás - szántó, 50. Papsziget, 51. Dobos - Ambrus-domb - szántó, 52. Kistelek - szántó, 53. Fajtai földek - szántó, 54. Rövid fajta - szántó, 55. Hosszú fajta, 56. Homokdomb, 57. Csikinyes, 58. Hármaskuti gyöp, 59. Rövid téglás, 60. Hármaskuti föld, 61. Hosszu téglás, 62. Téglaigető - régen valóban az volt, 63. Ciglés - szántó, 64. Széles-ér - szántó, 65. Legelő ma - szántó, 66. Patkószög - szántó, 67. Bekeháza - szántó, 68. Följáró - szántó, 69. Hanon túl, 70. Hani lapos, 71. Nagy-Gyócs - szántó, 72. Gyócsi - szántó, 73. Filistai szőlők (felistáli), 74. Péterháza, 75. Kengyel - szántó, 76. Alsó kertalja, 77. Homokos, 78. Karábi útra dűlő - szántó, 79. Halastó - lapos, nádas volt, 80. Alistáli lapos - szántó, 81. Kavicsbánya, 82. Gárdony, 83. Hidvígi szőlők, 84. Széles lapos, 85. Hidsori, 86. Hidvégi major - utca lett, beépítették, 87. Megyer erdő (kivágták), 88. Bence-rét, 89. Szegellő - szántó, 90. Lapos, 91. Hideleje, 92. Hosszu kut, 93. Negyedek - szántó.

Gyűjtötte: Dr. Unti Mária - Adatközlők: Józsa Károly (79), Baári Jenő (65)

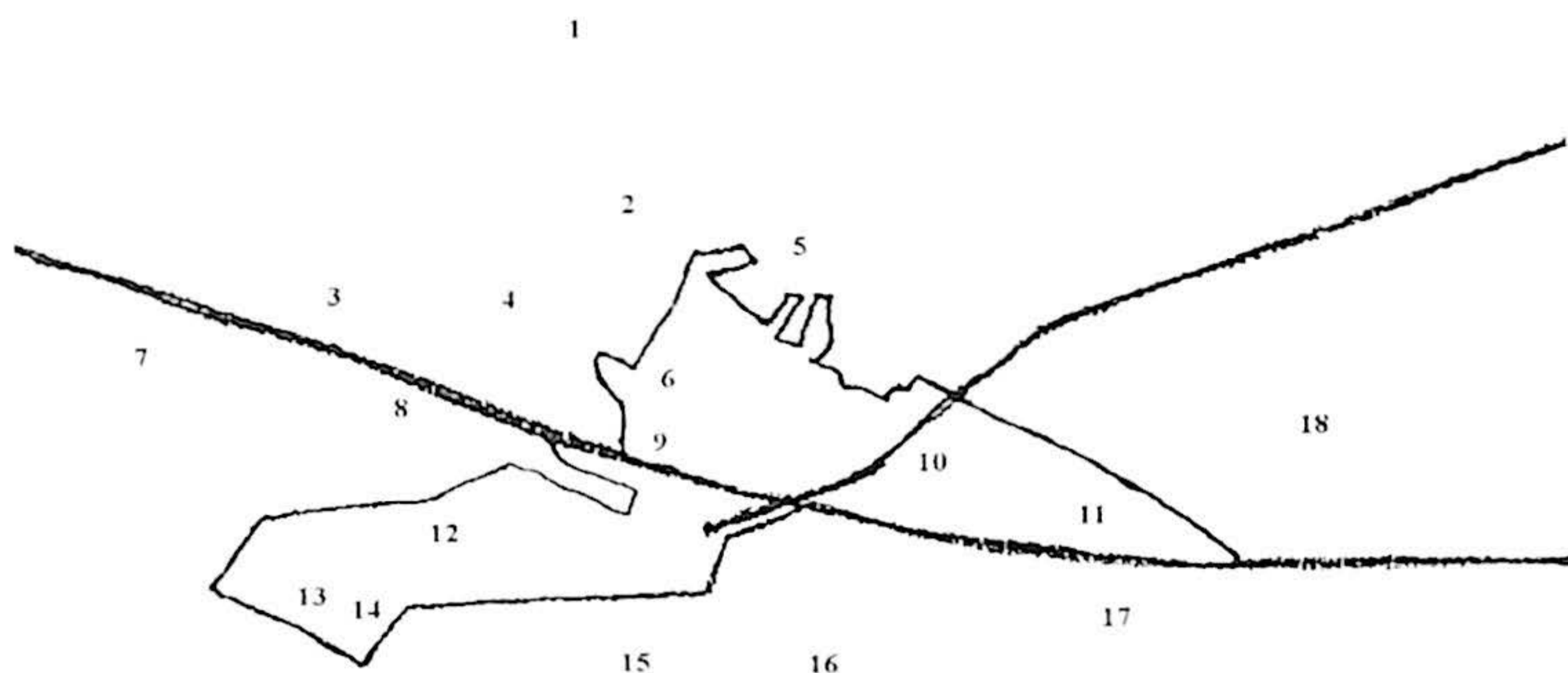
3. BACSFÁ

Bacsfa, Szentgyörgyúr, Szentantal teljesen összeépült települések. 1781 óta Bacsfa a közös nevük. Szentantal 1715 óta a csallóköziek híres zarándokhelye volt a világháború utánig. A rendszerváltást követő évektől ismételten megindult a zarándokmenet a községben. A Mária-napi körmenet idején sok hívő ember keresi fel Bacsfát.

Bacsfa nevének okleveles előfordulása: 1229: Boch, 1319: Bochfalva, 1406: Bachfalva, 1773: Bacsfalva, 1927: Bacsfa.

Szentantal: A Szent Antalnak ajánlott kolostortemplom és zárda építése 1674-ben fejeződött be. A kolostorba ferenceseket telepített Lippay György hercegprímás 1660-ban. A 18. század elején készült a Könnyező Szűz Mária c. festmény, amely 1737-től a pápa által is elismert zarándokhely központi kegytárgya.

Szentgyörgyúr: Bacsfa és Doborgaz között terült el. Az 1238-as oklevelek szerint egyháza is volt, s feltehetően itt állt a doborgaziak ősi kis temploma, amelyet 1852-ben lebontottak. Ma a bösi vízierőmű miatt a nyoma sem található.

Bacsfa földrajzi nevei: 1. *Fadgyas-dombi-dűlő* - faggyas dombi, mélyedés, amelyben víz található, 2. *Fadgyas* - fagyos, szántó, 3. *Bartal-zúgó* - a révtulajdonos után kapta a nevét, akinek a megnevezett helyen volt a kikötője, 4. *Peresföldek* - pörös födek, bírói pereskedés alatt álló földek, ma szántó, 5. *Tóköz* vagy *Öreg tó* - Tó közé-re, fás terület, amely magas vízállásnál vízzel

telitődik. Lippay primás ide telepítette Szentgyörgyúr lakosait, 6. *Kertekalja* - kertekalja, utca, 7. *Disznólapos* - szántó, 8. *Urbariat* - úrbáriát-ro, szántó, 9. *Falu* - a község közepén álló házsor, 10. *Betyársor* - Betyársor, utca, 11. *Akertaljai* - alkertaljá-ro, a mai TSZ területe, 12. *Szentgyörgyúri puszta* - szentgyörgyi-re, ferences rendi zárda és templom volt a megnevezett pusztán, 13. *Pajtai* - a kastély közeli területek, 14. *Kastély* - az Apponyi család birtokában volt a kastély, 15. *Gódmány* - szántó, 16. *Téglakemence Bacsfa és Szentgyörgyúr* - téglaegetés helye, 17. *Rábátó* - szántó, 18. *Felső legelő* - szántó.

I. *Tárnoki út*, II. *Fő út*, III. *Töltés*.

Nem lokalizálható nevek: *Újj dűlő* - szántó és legelő, *Kákástói dűlő* - kákási, szántó, *Kis örvényi dűlő* - örvényes, szántó, *Hévízi dűlő* - hévízi, a mellette levő források után kapta a mai nevét, *Hévízaljai* - a források melletti dűlő Duna felőli része, *Szentgyörgyúri belső dűlő* - bőső-re, a puszta mellett található szántó, *Alkert aljai* - kert ajjai-ra, szántó és egy része legelő.

Gyűjtötte: Fehér Kornél - *Adatközlő:* Világi László (55)